

TÜRKİYE'DE KADIN DOĞUM ASİSTANLARININ GÜNCEL SORUNLARI

Yusuf Taner KAFADAR¹, Funda GÖDE², Cansun DEMİR³, Ali BALOĞLU⁴

- ¹ Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Adana
² Özel Sada Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, İzmir
³ Özel Acıbadem Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, Adana
⁴ Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Hatay

ÖZET

Amaç: Türkiye'de kadın doğum asistanlarının çalışma koşullarını ve güncel sorunlarını değerlendirmek ve bu konuda çözüm önerileri oluşturmak.

Gereç ve yöntemler: Türkiye'nin farklı bölgelerindeki eğitim araştırma ve üniversite hastanelerinde çalışmakta olan kadın doğum asistan hekimlerine, asistan hekimlerin sorunları ve çözüm önerileri hakkında bir anket düzenlendi ve sonrasında bu anketlerin sonuçları incelendi.

Sonuçlar: Toplamda 7 eğitim kurumundan (üniversite ve eğitim araştırma hastanesi) 60 kadın doğum asistanı çalışmaya dahil edildi. Çalışmaya katılan asistan hekimlerin %75'inin (n:45) TUS'ta ilk tercihi Kadın Doğum Bölümü idi. Katılımcıların %51'i (n:31) şu an buldukları konumdan memnundular. Mevcut sorunlar arasında en temel sorunun ağır çalışma şartları %43 (n:26) olduğu saptandı. Uzmanlık sonrası en temel kaygının ise malpraktis %42 (n:25) olduğu gözlemlendi. Asistan hekimlerin çözüm önerilerine yönelik ortak görüşleri arasında çalışma koşulları ile ilgili olarak nöbet saatleri, nöbet ertesi izin ve çalışma saatlerine bir düzenleme getirilmesi; eğitim sorunlarına yönelik olarak da asistan karnesi düzenlenmesi, kongrelere katılımın ve bilimsel araştırmalara katılımın artırılması bulunmaktaydı.

Tartışma: Mevcut şartlarda kadın doğum asistan hekimlerinin ağır çalışma koşulları ve eğitim yetersizliği ile ilgili memnuniyetsizlikleri dikkat çekicidir. Çözüm önerilerine yönelik ortak görüş ise Türkiye genelinde tüm eğitim kurumlarında bu konuda standardizasyon çalışmalarının başlatılmasıdır.

Anahtar kelimeler: asistanlar, sorunlar

Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi, (J Turk Soc Obstet Gynecol), 2013; Cilt: 10, Sayı: 1, Sayfa: 37- 41

CURRENT CHALLENGES OF THE GYNECOLOGY ASSISTANTS IN TURKEY

SUMMARY

Objective: To assess the working conditions and current challenges of the gynecology assistants in Turkey and to propose solutions within this context.

Materials and methods: A survey on the problems of assistant doctors and the solution proposals they offered was executed with gynecology assistants who serve at the teaching, research and university hospitals in different regions of Turkey.

Results: 60 gynecology assistants from 7 training institutions (university and teaching research hospitals) were included in the study. 75% of the participants (n:45) preferred gynecology as their first choice in the medical specialty exam. 51% of the survey participants (n:31) were satisfied with their existing conditions. The main problem was determined as severe working conditions by 43% of the participants. (n:26) Based on the answers of 42% of the

---

Yazışma adresi: Asistan Yusuf Taner Kafadar, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, 01330 Adana
Tel: (0506) 532 16 93

e-posta: yusuftanerkafadar@gmail.com

Alındığı tarih: 02.08.2012, revizyon sonrası alınma: 29.10.2012, kabul tarihi: 14.11.2012, online yayın tarihi: 15.11.2012

participants(n:25), malpractice was observed as the leading concern following the specialty. Furthermore, setting rules on duty hours and daily leave after duty as well as arranging working hours were the common opinion of assistant doctors with regard to the solution proposals to the working conditions. Additionally, issuing assistant report cards and boosting participation in conferences and scientific research activities were other prevailing opinions of the assistant doctors when it comes to reducing training problems.

Discussion: It is striking that under the current circumstances, assistant gynecologists are discontent with strenuous working environment and inadequate training. The common proposed solution is to initiate standardization in all training agencies across Turkey.

Key words: assistants, problems

Journal of Turkish Society of Obstetrics and Gynecology, (J Turk Soc Obstet Gynecol), 2013; Vol: 10, Issue: 1 Pages: 37- 41

GİRİŞ

European Network of Trainees in Obstetrics and Gynecology (ENTOG) Avrupa Kadın Doğum Asistanlarının organizasyonudur ve Avrupa'daki tüm üye ülkelerin kadın doğum asistan hekimlerinin ülke temsilci organizasyonlarıyla da beraber çalışmaktadırlar (1). Türkiye'de ise ENTOG Türkiye adı altında aktif çalışan bir kadın doğum asistan organizasyonu mevcuttur. ENTOG'un temel amaçları asistanların koşullarını iyileştirmek, Avrupa genelinde tüm eğitim kurumlarında harmonizasyonu sağlamak ve asistan hekimlerin farklı eğitim kurumlarında değişim programlarına katılmalarına aracılık etmektir(1-3).

Kadın Doğum asistan hekimlerinin sorunları ile ilgili anket değerlendirmeleri 1997 yılından beri ENTOG tarafından yapılmaktadır(4,5). Fakat ülkemizde bu konuyla ilgili resmi bir anket çalışma sonucu bizim bilgimize göre mevcut değildir. Son zamanlarda ülkemiz genelinde tüm asistan hekimlerin farkında- lığında bir artış olduğu ve mevcut şartlardan memnun olmadıkları basında çıkan haberlerde de görülmektedir.

Tıpta uzmanlık sınavında Kadın Doğum puanlarının gerilemesi şu an uzman ve asistan olarak çalışan meslektaşlarımızın dikkatini çekmekte ve çözüm arayışlarına yönelmektedir.

Bu nedenle biz de bu çalışmada ENTOG Türkiye adına Türkiye'deki Kadın Doğum Asistanlarının güncel sorunlarını araştırmayı ve bu sorunlara çözüm önerileri oluşturmayı planladık.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Çalışmaya toplam 7 adet eğitim kurumu katılmıştır. Katılımcı eğitim kurumları sırasıyla Çukurova

Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi idi. Çalışmaya toplam 60 asistan katılmıştır. Çalışmada kullanılan anket soruları ENTOG Türkiye ekibi tarafından hazırlanmıştır. Anket soruları toplam 14 sorudan oluşturulmuştur. Bu soruların 3 tanesi çoktan seçmeli, 11 tanesi de açık soru şeklindeydi.

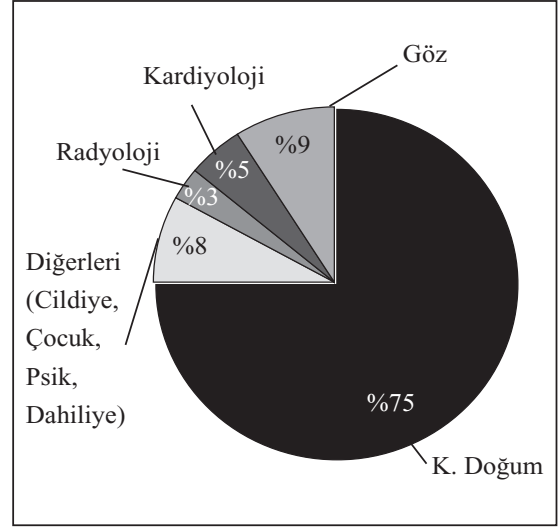
Anket soruları sırasıyla şunlardır:

1. TUS'ta ilk tercihiniz hangi branşta?
2. K. Doğum kaçmıcı tercihinizdi?
3. K. Doğum tercih etmenizin en büyük sebebi nedir?
4. Şu an bulunduğunuz konumdan memnun musunuz? (sebebi ile birlikte)
5. Tekrar sınava girseniz ilk tercihiniz ne olurdu?
6. Tekrar sınava girseniz K. Doğum yazar mısınız?
7. Size göre asistanlık sürecindeki en temel sorun nedir?
a) Maddi sorunlar b) Eğitim sorunu
c) Öğretim üyelerinin tavrı d) Ağır çalışma şartları
e) Diğer (lütfen açıklayınız):
8. Sizce asistanlık süresi 4 yıl olarak yeterli mi?
9. Yeterli eğitim aldığınızı düşünüyor musunuz?
10. Teorik bilgi edinmek için hangi kaynakları kullanıyorsunuz? (dergi/makale/kitap)
11. Şu ana kadar bilimsel çalışmalardaki durumunuz nedir? (birden fazla işaretleyebilirsiniz)
a) Henüz yok b) Yurt içi poster
c) Yurt içi yayın d) Yurt dışı poster / yayın
e) Dergi / kitap çevirisi
Yurt içi ve ya yurt dışı kongre katılımınız?
12. Ayda kaç nöbet tutuyorsunuz? Nöbet ertesini verimliliğinizin ne kadara düştüğünü (yüzde olarak) söyleyebilirsiniz?
13. Uzman olduğunuzu düşününce sizi en çok tedirgin eden konu nedir?
a) Maddi problem b) Malpraktis
c) Mecburi hizmet d) Sorumluluk artması ve yoğun tempo
e) Diğer (açıklayınız):
14. Asistanlık sürecinde düzeltilmesini istedikleriniz ve genel önerileriniz (Lütfen yazınız):

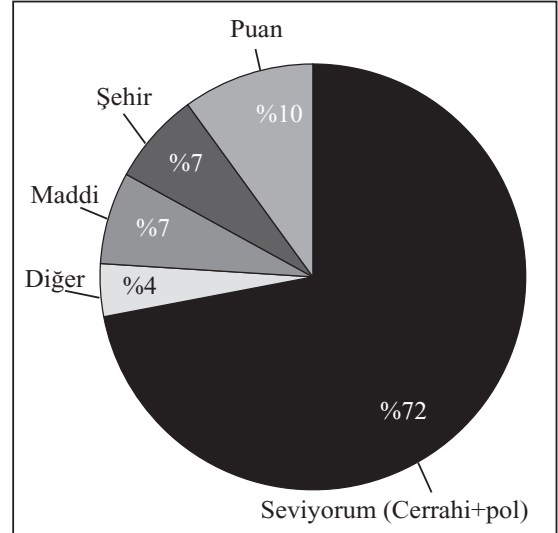
Anket sorularının her birine verilen yanıt yüzdesel veya sayısal değer olarak hesaplandı ve grafikleri oluşturuldu.

SONUÇLAR

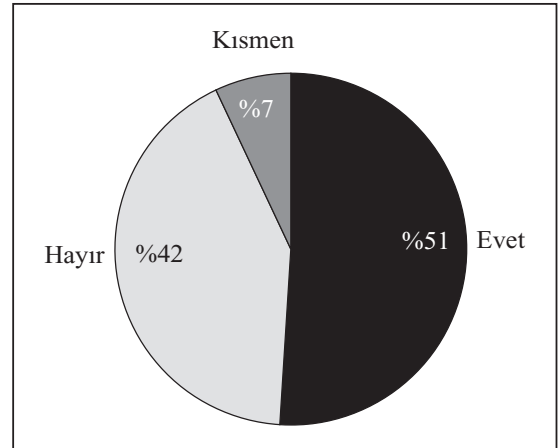
İlk soruya yanıtlar değerlendirildiğinde katılımcıların % 75'inin (n:45) TUS'ta ilk tercihinin Kadın Doğum olduğu saptandı. Bunu % 9 ile Göz, % 5 ile Kardiyoloji, % 3 ile Radyoloji izlemekteydi (Grafik 1). Katılımcılara Kadın Doğum tercih etmelerinin en büyük sebebi sorulduğunda % 72'sinin (n:43) bu bölümü sevdiği için tercih ettiği, % 10'unun (n:6) puan, % 7'sinin (n:4) şehir, % 7'sinin (n:4) maddi ve % 4'sinin (n:3) ise diğer nedenlerle tercih ettiği saptandı (Grafik 2). Katılımcılara şu an buldukları konumdan memnun olup olmadıkları sorulduğunda % 51'inin memnun olduğu, %42'sinin memnun olmadığı ve %7'sinin ise kısmen memnun olduğu saptandı (Grafik 3). Katılımcıların “Tekrar sınava girerseniz ilk tercihiniz ne olurdu ?” sorusuna yanıtları sırasıyla % 40 Kadın Doğum, % 15 Radyoloji, %10 Dermatoloji, %10 Göz, %8 Psikiyatri ve %17 diğer bölümler idi (Grafik 4). Katılımcılara asistanlık sürecindeki en temel sorun sorulduğunda % 43'ü (n:26) ağır çalışma şartları, % 23'ü (n:14) eğitim problemleri, % 8'i (n:5) öğretim üyelerinin tavrı, % 7'si (n:4) maddi sorunlar ve geri kalanlar ise hepsi olarak yanıtladı (Grafik 5). Asistan hekimlerin %78'inin 4 yıllık asistan eğitimi süresini yeterli buldukları saptandı (Grafik 6). Asistan hekimlere bilimsel çalışma aktiviteleri sorulduğunda %58'inin hiç çalışmasının bulunmadığı, %24'ünün yurt içi posterinin olduğu, %8'inin yurt içi yayınının olduğu, %5'inin yurt dışı poster-yayını olduğu, %5'inin ise kitap içi bölüm veya dergi çevirisi olduğu saptandı (Grafik 7). Asistan hekimleri uzmanlıkta tedirgin eden en temel sorunun ise malpraktis olduğu saptandı (Grafik 8). Asistanlara nöbet sonrası verimlilikleri sorulduğunda tamamı nöbet ertesi verimliliklerinin düştüğünü belirtti. Asistanların çalışma şartlarının iyileştirilmesine yönelik önerileri arasında öncelikle nöbet sayısının ve nöbet ertesi izinlerin düzenlenip, mesai saatlerinin tanımlanması, mobbingin engellenmesi, maaşların ve asistan sayısının artırılması bulunmaktaydı. Katılımcıların eğitim ile ilgili önerileri arasında asistan karnesi düzenlenerek bağımsız denetleme kurulları oluşturulması, standardizasyonun getirilmesi, düzenli toplantılar düzenlenmesi, kongrelere katılımın artırılması ve bilimsel araştırmalara teşvik yer almaktaydı.

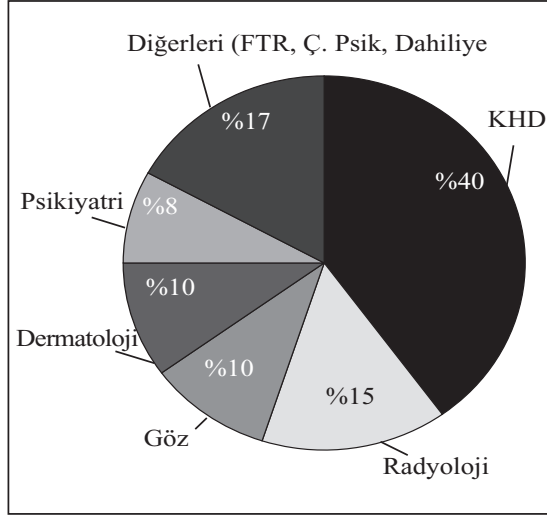
Grafik 1: Katılımcıların "TUS'ta ilk tercihiniz hangi branş? " sorusuna yanıtlarının yüzdesi.

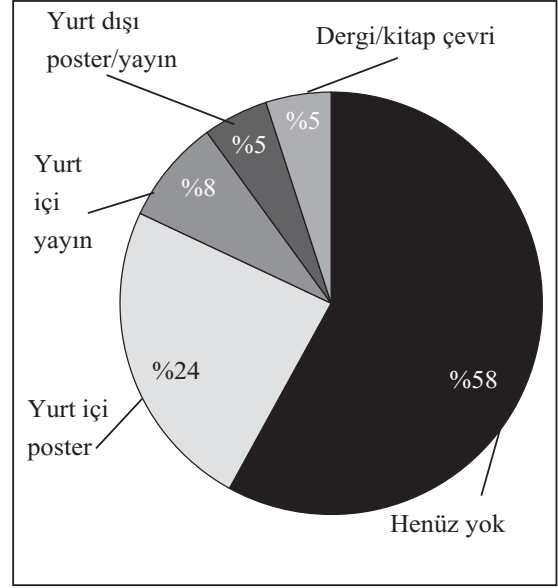
Grafik 2: Katılımcıların "Kadın Doğum tercih etmeniz en büyük sebebi nedir ?" sorusuna yanıtlarının yüzdesi.

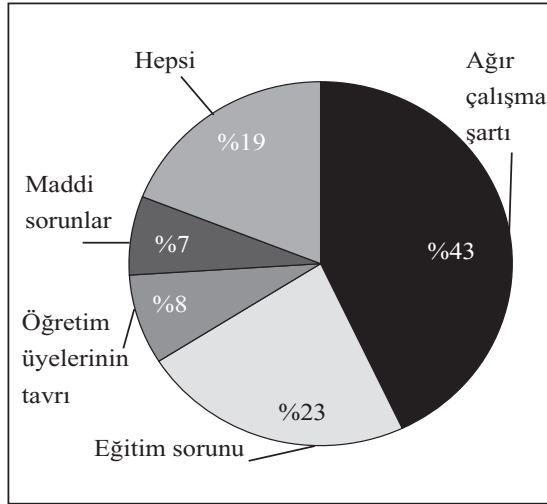
Grafik 3: Katılımcıların "Şu an bulunduğunuz konumdan memnunsunuz? (sebebi ile birlikte)" sorusuna yanıtlarının yüzdesi.

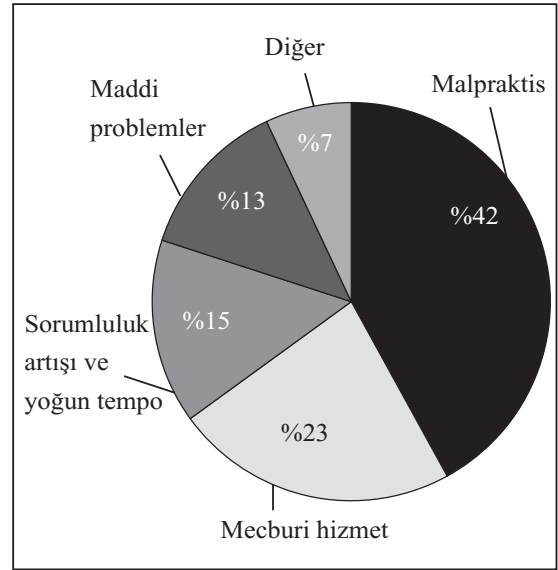
Grafik 4: Katılımcıların "Tekrar sınava girseniz ilk tercihiniz ne olurdu?" sorusuna yanıtlarının yüzdesi.

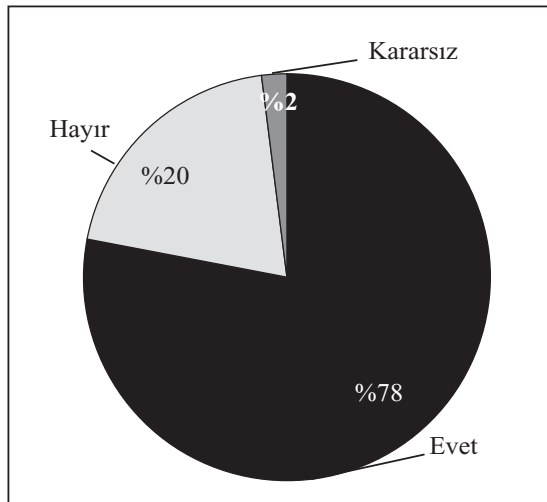
Grafik 7: Katılımcıların "Şu ana kadar bilimsel çalışmalarındaki durumunuz nedir?" sorusuna yanıtlarının yüzdesi.

Grafik 5: Katılımcıların "Size göre asistanlık sürecindeki en temel sorun nedir?" sorusuna yanıtlarının yüzdesi.

Grafik 8: Katılımcıların "Uzman olduğunuzu düşününce sizi en çok tedirgin eden konu nedir?" sorusuna yanıtlarının yüzdesi.

Grafik 6: Katılımcıların "Sizce asistanlık süresi 4 yıl olarak yeterli mi?" sorusuna yanıtlarının yüzdesi.

TARTIŞMA

ENTOG kurulduğundan ve 1997'de ilk anket çalışmasını düzenlediğinden itibaren asistan koşullarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalarda bulunmuştur. Biz de Türkiye Kadın Doğum Asistanlarının temsilcileri olarak bu anket çalışmasını ülkemizde kadın doğum asistanlarının mevcut durumunu değerlendirmek ve sorunlarına çözüm önerilerinde bulunmak amaçlı düzenledik.

Son zamanlarda ülkemizde de asistan hekimlerin hem çalışma hem de eğitim koşulları konusundaki farkındalıkları artmıştır. Asistan eylemleriyle başlayan süreç, asistan kurultayının düzenlenmesi ve tabip odası bünyesinde asistan hekim kolunun oluşturulması ile devam etmiştir.

Anket sonuçlarımızı değerlendirdiğimizde en temel sorunun çalışma şartlarının ağırlığı ve eğitim yetersizliği olduğunu saptadık. Özellikle nöbet sayılarına ve nöbet ertesi izine yönelik yeni düzenlemelerin getirilmesi gerektiği aşıkardır. Kadın Doğum Asistanlarının çalışma saatlerinin eğitim kurumları arasında farklılık göstermesi de başka bir sorundur.

Anketimizde dikkat çeken diğer konu da asistanların % 75'inin ilk tercihi Kadın Doğum iken bugün sınav olsa mevcut asistanların % 40'ı ilk tercihine Kadın Doğum yazmayı düşünmektedir. Mevcut durumun nedenleri arasında maalesef çalışma şartları, gelecek kaygısı, malpraktis ve eğitim yetersizliği sayılabilir.

Uzmanlıkta en tedirgin eden konunun ise malpraktis olarak görülmektedir. Malpraktis korkusunun temelinde mevcut yasal düzenlemeler ve eğitim yetersizliği yer almaktadır. Ülkemizde farklı eğitim kurumlarında farklı yeterlilikte asistan eğitimi verildiği gibi aynı eğitim kurumunda bile farklı eğitim alan asistanlar mevcuttur. Pek çok eğitim kurumumuzda maalesef bu konuda bir standardizasyon mevcut değildir. European Board College of Obstetrics and Gynecology (EBCOG) bu konuda tüm Avrupa ülkelerinde eğitim kurumlarını talep üzerine denetlemekte ve uygun görülen merkezler akredite olmaktadır. Akredite olan klinikler daha sonra da belli aralıklarla denetlenmektedir. Ülkemizde şu anda akredite olmuş 9 klinik mevcuttur. Akredite olmuş kliniklerde asistan karnesinin bulunması; asistanların

eğitim yeterliliği ve standardizasyonu açısından da çok önemli bir avantajdır. ENTOG'un hedefleri doğrultusunda Kadın Doğum asistan eğitiminde sıklıkla kullanılan asistan karnelerinin (6) ülkemizde yaygınlaşması esastır.

Son olarak asistan koşullarının iyileştirilmesi ile ilgili öneriler kapsamında; gün aşırı nöbetin kaldırılması konusundaki kararlılığın, nöbet ertesinin izin olması için de gösterilmesi gerekmektedir. Kadın Doğum branşının tekrar hak ettiği konuma gelmesi ve TUS'da yüksek puanlar arasında tercih edilebilmesi için çıkartılacak malpraktis yasasında hekim hakkının daha çok gözetilmesi ve alınan risklerin karşılığında kazanımların arttırılmaya çalışılması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Executive, E. ENTOG Statutes. 2001. Available from: www.entog.org.
2. Nunes F, Bevan R. The implementation of a European Network of Trainees in Obstetrics and Gynaecology (ENTOG). Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol. 1999 Dec; 87(2): 199- 201.
3. Martens JE, Verdel M, Wladimiroff JW. The seventh meeting and exchange programme of European obstetricians and gynaecologists in training (13- 15 November, 1997, in Athens). Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol 1998; 80(1): 113- 6.
4. Axelsen S, Nunes F, Bevan R. An audit of European training in obstetrics and gynaecology. Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol 1999; 87(2): 191- 7.
5. Rodriguez D, Christopoulos P, Martins N, Pargmae P, Werner HMJ. Working conditions survey and trainees situation: New approach to auditing the situation of European trainees in obstetrics and gynaecology ten years later Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol 2009; 147: 130- 4.
6. Training in obstetrics and gynaecology LOGBOOK.(Approved by the European Board and College of obstetrics and gynaecology).